

Carta Europeană pentru Domeniul Public

Biblioteca digitală Europeană, muzeele și arhivele aparțin publicului și trebuie să reprezinte interesul public.

Domeniul public este materia din care societatea extrage cunoașterea și creează noi opere culturale. A avea un Domeniu Public sănătos și prosper este esențial pentru binele social și economic al societății.

Digitizarea Domeniului Public nu creează noi drepturi asupra sa: operele care sunt în Domeniul Public în format analog continuă să stea în Domeniul Public din moment ce au fost digitizat.

Principiile unui Domeniu Public sănătos

Muzeele, bibliotecile și arhivele de toate tipurile sunt deponzările patrimoniului cultural și științific. Aceste instituții de memorie sunt gardienii cunoașterii împărtășite de întreaga societate. Acestea joacă un rol important în păstrarea Domeniului Public în numele cetățenilor și trebuie să se conducă după câteva principii generale. Aceste principii sunt de bază pentru a menține sensul plin al Domeniului Public și pentru a asigura că acestea continuă să funcționeze în mediul tehnologic al societății informaționale interconectate. Aceste principii nu au intenția de a împiedica fructificarea comercială a operelor din Domeniul Public din colecțiile lor. Din contră, oferă un set minim de standarde care asigură faptul că Domeniul Public funcționează în mediul digital

1. **Protecția prin drepturile de autor este temporară.** Drepturile de autor oferă creatorilor un monopol limitat în timp în ceea ce privește controlul asupra operelor lor. Din momentul în care această perioadă a expirat, aceste lucrări intră automat în Domeniul Public. Masa cunoașterii raportată la înregistrările de-a lungul timpului, se află în Domeniul Public; drepturile de autor oferă o convenită excepție limitată în timp de la această stare.
2. **Ceea ce există în Domeniul Public trebuie să rămână în Domeniul Public.** Controlul exclusiv asupra lucrărilor din Domeniul Public nu poate fi restabilit prin pretinderea unor drepturi exclusive pentru reproducerea prin mijloace tehnice a acestor opere. Operele care sunt în Domeniul Public în formă analogă continuă să rămână în Domeniul Public din momentul digitizării lor.
3. **Utilizatorul legitim al unei copii digitale a unei opere din Domeniul Public ar trebui să fie liber să (re)utilizeze, copieze și modifice opera.** Statutul de operă aflată în Domeniul Public garantează dreptul de (re)utilizare, modificare și reproducere iar acest drept nu trebuie limitat prin măsuri tehnice sau contractuale. Atunci când o operă a intrat în Domeniul Public nu mai există baze legale pentru a impune restricții asupra utilizării acelei opere.

Îndrumări privind păstrarea funcției Domeniului Public

Există câteva evoluții care amenință funcția Domeniului Public. De-a lungul ultimelor decade am fost martorii unei extinderi a sferei de acoperire a drepturilor de autor în prevederi precum perioada și a tipurilor de opere protejate. Acest lucru a dăunat Domeniului Public și posibilității ca cetățenii și instituțiile de memorie să interacționeze cu părți importante ale culturii și cunoașterii comune. Următoarele îndrumări sunt oferite pentru a contracara această tendință.

1. **Orice modificare a sferei protecției prin drepturile de autor, trebuie să ia în calcul efectele Domeniului Public.** Modificările aduse protecției prin drepturile de autor nu pot fi retroactive. În secolul XX, drepturile de autor au fost extinse pentru a proteja interesele deținătorilor drepturilor de autor în defavoarea Domeniului Public. Ca rezultat, o mare parte a culturii și cunoașterii comune este blocată în spatele drepturilor de autor și a restricțiilor de natură tehnică. Trebuie să ne asigurăm că această situație nu se va agrava în viitor.
2. **Niciun alt drept de proprietate intelectuală nu trebuie folosit pentru a reconstitui exclusivitatea asupra operelor din Domeniul Public.** Domeniul Public este un element integral al balanței interne pentru sistemul drepturilor de autor. Această balanță internă nu trebuie să fie manipulată prin încercări de a reconstitui sau obține control exclusiv prin reglementări care sunt din afara drepturilor de autor. Nicio măsură de protecție tehnică susținută prin statut nu ar trebui să limiteze valoarea practică a lucrărilor din Domeniul Public. Drepturile de proprietate industrială precum mărcile înregistrate, nu ar trebui să fie utilizate pentru a restricționa (re)utilizarea și multiplicarea operelor din Domeniul Public.

Fundamentare

Domeniul Public constituie o resursă comună care stă la temelia societății contemporane. Pe măsură ce cunoașterea și informația sunt digitizate, contractele legale sunt folosite în mod curent împiedicând accesul liber la Domeniul Public digitizat. Acest aspect este contrar obiectivului primar al Europeana. Ținta principală este aceea de a face Domeniul Public cultural și științific european liber accesibil cetățenilor în format digital pentru a încuraja dezvoltarea cunoașterii și stimularea activităților creative și a inovației. Aceasta este poziția Comisiei Europene

Fundația Europeană este constituită din asociații internaționale care reprezintă muzee, arhive, colecții de materiale audiovizuale și biblioteci: instituții de memorie care furnizează conținut în Europeana. Este în interesul fundației ca utilizarea și înțelesul Domeniului Public să fie clare. Europeana aparține publicului și trebuie să reprezinte interesul public.

Această Cartă este o declarație politică, nu un contract. Nu obligă contributorii la Europeana să adopte nicio poziție. Fundația Europeană a emis Carta pentru a influența dezbaterile între instituțiile de memorie, factorii politici și fondatorii privind termenii sub care conținutul digital în Domeniul Public este făcut accesibil.

În prevederile privind accesul și reutilizarea, Europeană ține cont de politicile urmate de furnizorii de conținut. Fiecare dintre aceștia sunt responsabili din punct de vedere legal pentru decizia privind termenii sub care fac disponibil conținutul și pentru stabilirea și verificarea drepturilor de autor asupra conținutului. Prin urmare, există o gamă largă de practici în cadrul instituțiilor care furnizează conținut în Europeană.

Carta Domeniului Public va ajuta la promovarea unei consistențe sporite în beneficiul utilizatorilor noștri. Utilizatorii s-au plâns de gama variată a practicilor și mai ales de faptul că unii furnizori de conținut taxează descărcările și chiar și pentru accesarea obiectelor digitale existente în Domeniul Public în formă analogă. Aceștia pricep acest lucru ca o barieră în calea cetățenilor care doresc accesul legitim la patrimoniul Domeniului Public.

Ce este Domeniul Public?

Domeniul Public este alcătuit din toată cunoașterea și informația – incluzând cărți, imagini și opere audiovizuale – care nu este sub prevederile drepturilor de autor și care poate fi utilizată fără restricție, fiind sub incidența perpetuă a drepturilor de autor morale în unele țări europene. Domeniul Public oferă o balanță dezvoltată istoric pentru drepturile creatorilor protejate prin drepturile de autor, fiind esențială pentru bazei memoriei culturale și de cunoaștere a societăților noastre. Domeniul Public acoperă două categorii de materiale:

1. **Lucrări a căror protecție a expirat.** Protecția prin drepturile de autor în Europa are o perioadă de 70 de ani după moartea celui mai longeviv creator. Dacă drepturile de autor sunt deținute de o companie, atunci sunt exercitate timp de 70 de ani de la publicare. Din moment ce această protecție temporară a ajuns la final, toate restricțiile legale încetează să mai existe. Acest lucru înseamnă că aproape tot ceea ce este publicat, pictat, fotografiat sau lansat oriunde în lume înainte de secolul XX este ieșit de sub prevederile drepturilor de autor și se află în Domeniul Public.
2. **Informațiile comune de bază nu sunt protejate prin drepturile de autor.** Lucrările care nu sunt originale nu sunt protejate prin drepturi de autor. Ideile și faptele nu sunt protejate prin drepturi de autor, ci expresiile acestora. Deciziile legale, administrative și judiciare sunt excluse de la această protecție. Aceste bunuri comune sunt privite ca fiind mult prea importante pentru funcționarea societăților noastre pentru a fi împovărate cu restricții legale de oricare natură chiar și pentru o perioadă limitată.

Este important să se remarce că alături de Domeniul Public așa cum este descris mai sus, există un număr de alte limitări și excepții care reduc restricțiile legale și asigură îndeajuns accesul la cultura și cunoașterea comună. Aceste excepții asigură faptul că drepturile de autor acordate creatorilor nu interferează cu anumite cerințe specifice ale societății. Acestea asigură accesul, permit funcționarea instituțiilor de bază ale societății și furnizează condițiile pentru participarea socială ale indivizilor cu nevoi speciale.

De ce este Domeniul Public atât de important?

Domeniul Public constituie materia primă din care se extrage cunoașterea nouă și sunt create noi opere culturale. Este esențial să existe un Domeniu Public sănătos și prosper pentru bunăstarea economică a societăților noastre.

Mare parte a cunoașterii lumii – Enciclopedia lui Diderot, picturile lui Leonardo, Legile Mișcării lui Newton – se află în Domeniul Public. Societatea reutilizează, reinterpretează și reproduce în mod constant material existent în Domeniul Public iar făcând aceasta, elaborează idei noi și creează noi opere. Teorii noi, invenții, opere culturale și toate asemenea se datorează cunoașterii și creativității secolelor anterioare.

Domeniul Public în era digitală

Internetul oferă acces la partea digitalizată a cunoașterii și creativității pe o scară imposibilă anterior. Acesta este motorul pentru eforturi masive de digitizare care vor schimba fundamental rolul instituțiilor care găzduiesc patrimoniul cultural și științific. Digitizarea colecțiilor analoge creează noi oportunități pentru partajare și reutilizare creativă, împuternicind oamenii să exploreze și să răspundă în noi moduri la patrimoniul nostru comun la care legislația trebuie să se adapteze. Instituțiile noastre de memorie au avut de generații datoria publică de a păzi patrimoniul pentru cetățeni și de a-l face accesibil tuturor. Ambele funcții sunt îndeplinite fiind finanțate din banii contribuabilului.

Fiind încredințate cu prezervarea cunoașterii și a culturii comune, instituțiile de memorie culturală non profit ar trebui să ia responsabilitatea de a identifica și conserva lucrările din Domeniul Public. Ca parte a acestui rol, trebuie să se asigure că lucrările din Domeniul Public sunt accesibile întregii societăți prin diseminarea cât mai larg posibilă. Este important ca instituțiile de memorie din poziția de gardieni ai culturii și cunoașterii comune să recunoască faptul că joacă un rol central în dezvoltarea creativității cetățenilor și de a oferi materia primă pentru creșterea culturii, științei, inovației și creșterii economice contemporane.

În același timp, transformarea din gardieni ai colecțiilor analoge în furnizori de servicii digitale, pune probleme enorme acestor organizații. Crearea și întreținerea colecțiilor digitale este scumpă; sectorului patrimoniului cultural îi pot lipsi resursele pentru această nouă responsabilitate. Sponsorii guvernamentali pot încuraja sau pot cere instituțiilor să genereze venit prin licențierea conținutului unei varietate de utilizatori comerciali. Parteneriatul public-privat a devenit una din opțiunile pentru finanțarea eforturilor de digitizare pe scară largă. Agregatorii comerciali de conținut plătesc pentru digitizare în schimbul accesului privilegiat la colecțiile digitizate. Aceste activități sunt văzute ca motivul pentru a încerca să exercite cât se poate de mult un control asupra reproducerilor digitale ale operelor din Domeniul Public. Instituțiile cer drepturi de exclusivitate pentru versiunile operelor din Domeniul Public și intră în relații de exclusivitate cu partenerii comerciali care împiedică accesul liber.

Atunci când această exclusivitate blochează conținutul digital și inhibă accesul și reutilizarea de către profesori, inovatori și cetățeni, instituțiile de memorie pot să-și compromită misiunea de bază și să-și submineze relația propriei utilizatori. Lucrările care sunt în Domeniul Public în formă analogă trebuie să rămână libere și în formă digitală iar digitizarea acestor lucrări trebuie să conducă la un acces crescut a publicului în schimbul unor noi restricții. Pentru a-și păstra relevanța în era digitală, instituțiile gestionare ale patrimoniului cultural și științific, trebuie să se străduiască să crească nivelul accesului la cultura și știința comună transformându-se în puncte de acces pentru lucrările care le au în colecțiile lor. În jurul conținutului pot fi dezvoltate servicii cu valoare adăugată fără a fi nevoie de a cere drepturi exclusive asupra lucrărilor care au fost în Domeniul Public în formă analogă.

În cele din urmă, pe plan politic și la nivelul creării politicilor este în interesul societății digitizarea cunoașterii și informațiilor din Domeniul Public. Din moment ce acestea sunt digitizate, ar trebui să fie liber disponibile pentru activități creative, inovatori în cercetare și dezvoltare și antreprenori la nivel tehnic pentru a le utiliza pentru generarea ideilor și aplicațiilor viitorului.

Scopul Cartei este de a da un semnal clar furnizorilor de conținut, creatorilor politicilor și publicului că Europeana și Europeana Foundation cred și doresc întărirea conceptului de Domeniul Public în lumea digitală. Pentru a face aceasta ne trebuie o înțelegere actuală și robustă a naturii acestei resurse esențiale.

If you would like to respond to the Europeana Public Domain Charter, please contact info@europeana.eu

Cover illustrations: Butterflies/Frogs, Kickvorschen, Maria Sibylla Merian, 1719, Memory of the Netherlands; Comentaros al Apocalipsis, Beato de Liébana, 1047, National Library of Spain; Epitoma Rerum Hungaricarum, Petrus Ransanus, 1490-92, National Széchényi Library; Charles Darwin, Karl Klietsch, Austrian National Library; Abrus en Sloanea, Henriëtte Schilthuis, Industrieschool voor Vrouwelijke Jeugd, 1885, Memory of the Netherlands; Abel Tasman's Travel Journal, 1642, Nationaal Archief, The Netherlands